

Perustelut

Liminka Muhos Tyrnävä Utajärvi

Jätehuoltomääräykset on hyväksytty Lakeuden EKO -lautakunnan kokouksessa 12.10.2023.

Määräykset astuvat voimaan 1.12.2023.

**”Jätteen tuottajasta uusio-
materiaalien valmistajaksi”**

Jätehuoltomääräykset - Perustelut

Jätehuoltomääräykset - Perustelut	1
YLEISET PERUSTELUT	3
PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT	4
Kunnalliset jätehuoltomääräykset	4
1 Luku Yleiset määräykset ja määritelmät	4
1 § Soveltamisala	4
2 § Määritelmät	4
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
3 § Kiinteistön velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä tarvittavat toimenpiteet	4
4 § Yhteisen jäteastian tai aluekeräyspisteen perustaminen	4
5 § Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavat jätteet	5
6 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	5
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	5
7 § Erikseen lajiteltavat jätelajit	5
8 § Polttokelpoinen yhdyskuntajäte (ent. sekajäte)	6
9 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden sekä biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet 6	
10 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	7
11 § Muut erikseen kerättävät jätteet	7
4 Luku Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	7
12 § Kompostointi ja kompostointi-ilmoitus	7
13 § Jätteen polttaminen	8
14 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen	8
15 § Jätteen kertaluontoinen hyödyntäminen maarakenteissa	8
5 Luku Jäteastiat ja tyhjennysvälit	8
16 § Jäteastiatyypit	8
17 § Jäteastian merkitseminen	9
18 § Jäteastioiden täyttäminen	9
19 § Tyhjennysvälit	9
20 § Kunnossapito ja pesu	9
21 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen	9
22 § Polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentäminen	9
6 Luku Jätteen keräyspaikat	10

23 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset	10
24 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	10
25 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat	10
7 Luku	Jätteenkuljetus	10
26 §	Kuormaaminen.....	10
27 §	Kuljettaminen ja siirtoasiakirja	10
28 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	10
29 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat sekä siirtokuormausasemat.....	10
8 Luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet ja jätevedet	11
30 §	Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	11
31 §	Lietteiden sekä käymäläjätteiden omatoiminen käsittely.....	11
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	12
32 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto.....	12
33 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	12
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	12
34 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	12
35 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	13
36 §	Terveystuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	13
11 Luku	Muut määräykset	13
37 §	Tiedottamisvelvoite.....	13
38 §	Jätehuoltomääräysten valvonta	13
39 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	13
40 §	Voimaantulo	14
41 §	Siirtymäsäännökset	14

YLEISET PERUSTELUT

Lakeuden EKOn jätehuoltomääräyksiä perustelut

Jätehuoltomääräysten tarkoituksena on edistää jätelainsäädännön tavoitteiden toteutumista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jätehuoltomääräykset antaa Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunnissa jätehuoltoviranomainen Lakeuden EKO. Jätehuollon käytännön toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten jätteiden vastaanoton ja käsittelyn järjestäminen, on kilpailutuksen kautta annettu yksityisen yrityksen hoidettavaksi. Aiemmat Lakeuden EKOn jätehuoltomääräykset tulivat voimaan 3/2019. Nämä jätehuoltomääräykset on hyväksytty Lakeuden EKO -lautakunnan kokouksessa 12.10.2023 ja astuvat voimaan 1.12.2023.

Jätehuollon tehtävistä, jotka kuuluvat kunnalle, säädetään jätelaissa (646/2011) ja jäteasetuksessa (valtioneuvoston asetus jätteistä 987/2021). Jätelainsäädäntöä on uudistettu laajasti vuoden 2021 aikana. Uudistuksessa säädettiin uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräystä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 2025, 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035. Jätehuoltomääräykset ovat jätelainsäädäntöä tarkentavia määräyksiä. Kaikkia kunnallisen jätehuollon järjestämiseen vaikuttavia jätelain muutoksia ei ole tarpeen siirtää jätehuoltomääräyksiin. Jätehierarkiassa jätelain velvoitteet menevät jätehuoltomääräysten edelle. Jätelain perusteella on kuitenkin mahdollista määrätä esimerkiksi jätelakia tiukempia lajitteluvollisuuksia. Lakeuden EKOn tavoitteena on saavuttaa EU:n ja Suomen asettamat tavoitteen yhdyskuntajätteelle materiaalien kierrätykselle.

Lakeuden EKOn tehtävänä on huolehtia toimialueensa jätehuollon järjestämisestä. Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin, jäteasetukseen, muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä jätehuoltomääräyksiin. Jätehuollolla tarkoitetaan jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä jätteiden etusijajärjestystä noudattaen. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää jätteiden etusijajärjestuksen noudattamista. Jätehuoltomääräykset valmistelee ja antaa jätehuoltoviranomainen, Lakeuden EKO. Jätehuoltomääräysten valmistelussa on hyödynnetty Suomen Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemaa opasta kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille.

PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT

Kunnalliset jätehuoltomääräykset

1 Luku Yleiset määräykset ja määritelmät

1 § Soveltamisala

Sen lisäksi mitä jätelaissa (646/2011) ja sen nojalla on säädetty tai määrätty, jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ehkäisemisessä, jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa noudatetaan näitä jätehuoltomääräyksiä. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (jätelaki 91§).

Näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin (jätelaki 32§) ja myös kunnan toissijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluviin jätehuoltopalveluihin (jätelaki 33§). Lisäksi näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämiseen ja käsittelyyn toimittamiseen.

Jätelain 91 §:n mukaisesti jätehuoltomääräykset voivat koskea myös muuta kuin kunnan vastuulle jätelain mukaan kuuluvaa jätehuoltoa siltä osin, kuin on kyse jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöllä tai jätteen vastaanottoaikoilla tai näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Määräykset koskevat muuta toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräykset voivat koskea myös muun kuin jätelain 32 §:n mukaisessa toiminnassa syntyvän jätteen kompostointia tai muuta vastaavaa jätteen pienimuotoista käsittelyä sen syntypaikalla. Jätehuoltomääräykset eivät kuitenkaan koske ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristöluvanvaraista tai rekisteröitävää jätteen käsittelyä

2 § Määritelmät

Pykälässä määritellään jätehuoltomääräysten soveltamisen ja ymmärtämisen kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on sen määritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin eikä sitä sen vuoksi tarvitse erikseen määritellä enää määräyksissä. Pykälää on täydennetty termeillä ja käsitteillä, joiden tarkempi määrittely on katsottu tarpeelliseksi.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

3 § Kiinteistön velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä tarvittavat toimenpiteet

Jätehuoltomääräyksiin liitetään selkeyttävänä pykälänä kiinteistöjen tavat liittyä kiinteistöittäiseen jätehuoltoon. Jätteen haltijan on oltava jätelain 41 §:n mukaan liittyneenä kunnan jätehuoltojärjestelmään ja luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätteensä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kiinteistöllä syntyvälle jätteelle on oltava jätehuoltomääräysten mukaiset jätteastiat ja näille määräysten mukaiset tyhjenykset. Poikkeuksena velvollisuudesta luovuttaa jäte kiinteistökohtaiseen kuljetukseen on jäte, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Pykälässä on eriteltynä kunnan järjestämä ja kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

4 § Yhteisen jätteastian tai aluekeräyspisteen perustaminen

Pykälässä on esitetty yhteisten jätteastioiden ja aluekeräyspisteiden perustamis- ja ylläpitoedellytykset sekä tarkennukset kimpan ilmoittamistiedoista. Pykälään on lisätty myös määräys, että omakotitalojen ja paritalojen muodostamilla kimpoina ei ole erilliskeräysvelvollisuutta hyötyjakeille, vaikkakin kimpassa olisi 4 tai yli neljä asuinkuntaa/rakennusta. Siten niiden välisissä keskeisissä

kimpoissa ei tarvitse noudattaa jätehuoltomääräysten 9 §:n erilliskeräysvelvoitteita vaan kiinteistöt voivat edelleen käyttää yleisiä hyötyjätteen keräyspisteitä (RINKI-ekopisteet ja aluekeräyspisteet).

Naapureiden välisestä kimpasta ei tarvitse enää hakea hyväksytyä päätöstä jätehuoltoviranomaiselta, vaan pelkkä ilmoitusmenettely riittää. Sen sijaan oman vapaa-ajan asunnon ja vakituisen asunnon väliset tai sukulaissuhteeseen perustuvat kimpat tulee edelleen hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Kimpan ilmoittaminen sekä hakemukset tehdään Lakeuden EKOn sähköisessä sovelluksessa.

5 § Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavat jätteet

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa normaalilla pakkaavalla jäteautokalustolla suurikokoisten jätteiden kuljettaminen kiinteistöittäisessä ei ole mahdollista. Tämän vuoksi jäteastioihin saa laittaa vain kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen sopivaa jätettä.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet kiinteistön haltija kuljettaa Lakeuden EKOn osoittamiin vastaanottopaikkoihin tai tilaa niille jätteenkuljetuksen.

6 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Tämä jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille sekä kotitalouksille. On tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan eikä käytetä esimerkiksi välivarastointia, joka voisi vaikuttaa jätteen alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseen.

Kunnan on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista tietoverkossa. Lakeuden EKO pitää yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista tietoverkossa. Lista vastaanottopaikoista (Jäte- ja lajitteluasemat) on saatavana osoitteesta: www.lakeudeneko.fi, vuosittain keväällä jaettavasta Ekopostista sekä operatiivisista palvelutehtävistä vastaavan yrityksen nettisivuilta.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on sallittu paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuna aukioloaikoina. Eri jätelajit on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto tai -käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista tai joille on varattu vastaanottopaikassa oma jäteastia. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltumatonta jätettä.

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

7 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Tämän pykälän tarkoituksena on määrätä jätteen haltijat erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet polttokelpoisesta jätteestä ja toimittamaan ne joko kiinteistön jäteastioihin tai hyötyjätteen keräyspisteisiin sen mukaan mitä myöhempanä määräyksissä on kiinteistökohtaisesta erillis-keräyksestä määrätty.

Jätelain perusteella kiinteistöllä lajitellut kierrätyskelpoiset kuluttajapakkausjätteet kuuluvat pakkausten tuottajien ja tuottajayhteisöjen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Muut lajitellut kierrätyskelpoiset, asumisesta tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoista syntyneet jätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Jotta jätehuolto sujuisi käytännössä, on jätelaisissa määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (JL 49a ja 49b §). Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta järjestää kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen vähintään taajamien kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Jätelain 35 § ja 36 § mukaisesti kierrätyskelpoisten jätelajien kiinteistöittäiset kuljetukset järjestetään kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Lakeuden EKO -lautakunta on määrännyt alueet, missä kunnan järjestämä pakkausjätekuljetus toimii. Alueet on esitetty jätehuoltomääräysten karttaliitteessä 1. Aluerajauksen ulkopuolella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus myös pakkausjätteille.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen

käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen aluekeräys. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden ja muiden kierrätyskelpoisten jätteiden keräys järjestetään aluekeräyksenä hyötyjätteiden vastaanottopisteissä tai vaihtoehtoisesti kiinteistön haltijan itse tilaamassa vapaaehtoisessa jätteenkuljetuksessa tai luovuttamalla jätteet jätteenkuljetusyrityksen kuljetettavaksi.

Jäteasetuksen 21 §:n mukaisesti kunnan jätehuoltovastuu laajeni tekstiilijätteen vastaanoton järjestämiseen 1.1.2023 alkaen.

8 § Polttokelpoinen yhdyskuntajäte (ent. sekajäte)

Polttokelpoisen jätteen keräämiseen kiinteistöllä velvoittava pykälä korostaa kiinteistön haltijan vastuuta jätehuollon järjestämisessä sekä kaikkien kiinteistöjen velvollisuutta kerätä polttokelpoinen jäte erikseen siten, että se ei haittaa kierrätettävien jätteiden laatua ja käyttämistä. Kierrätettävien jätteiden lisäksi kiinteistöillä syntyy aina sellaista jätettä, jota ei ole mahdollista kierrättää materiaalina. Tällaisen jätteen erikseen kerääminen ja toimittaminen energiahyötykäyttöön mahdollistaa kierrätettävien jätteiden puhtauden ja materiaalihyötykäytön.

9 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden sekä biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Erilliskeräysvelvoitteiden lähtökohtana on jäteasetuksen mukainen kiinteistöittäinen kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräys. Jäteasetuksen 17 §: mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän muun biojätteen kuin puutarha- tai puustojätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Yli 10000 asukkaan taajamassa kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu erilliskeräys jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto. Jäteasetuksen 18 §:n mukaan kunnan on järjestettävä jätelain 49 a §:n mukaisesti yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa asumisessa syntyvän lasi-, metalli- ja muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Biojätteen erilliskeräys on aloitettava viimeistään 1.7.2022 alkaen ja muun kierrätyskelpoisen jätteen erilliskeräys 1.7.2023 alkaen. Asetuksen mukaan biojätteen erilliskeräystä on laajennettava yli 10 000 asukkaan taajamissa koskemaan kaikkia kiinteistöjä viimeistään 19.7.2024 alkaen.

Jäteasetuksen perustelumistion (18.11.2021) mukaan erilliskeräysvelvoite on perusteltua asettaa biojätteelle vaiheittain tiukemmaksi kuin muille erilliskerättäville jätelajeille, koska selvitysten mukaan biojätteen kierrätystä lisäämällä voidaan käytännössä tehokkaimmin nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta.

Biojätteen kiinteistöittäinen keräys voitaisiin tarvittaessa toteuttaa myös yhteiskeräyksenä kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevan kiinteistön kesken. Biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske puutarha- ja puustojätettä eikä kiinteistöjä, joilla syntyvä biojäte kompostoidaan. Jätelakiin on lisätty mahdollisuus poiketa jätehuoltomääräyksissä joko laajempaan tai suppeampaan suuntaan. Tämä mahdollistaa joustavan ja paikallisten tarpeiden mukaisen jätehuollon toiminnan.

Lakeuden EKOn alueella vaatimukset lajittelusta olivat jo aiemmissa jätehuoltomääräyksissä tiukemmat kuin jätelaissa. Alueellamme tulee erilliskerätä 4 ja yli 4:n huoneiston kiinteistöissä polttokelpoisen jätteen lisäksi myös biojäte, lasi, pakkaus- ja pienmetalli, kartonki/pahvi, paperi ja pakkausmuovi. Erilliskeräysvelvoitteet koskevat kiinteistöjä, jotka sijaitsevat jätehuoltomääräysten karttaliitteen 1 mukaisten aluerajauksen sisäpuolella. Käytännössä rajaukset noudattavat suurelta osin taajamarajauksia.

Lakeuden EKOn alueella ei ole yli 10 000 asukkaan taajamia, joten biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske 1-3 huoneiston kiinteistöjä. Biojätteen erilliskeräystä suositellaan.

Lakeuden EKO tarkastaa karttaliitteessä 1 määritetyt aluerajaukset vuosittain taajama-alueiden muutosten mukaisiksi.

Kiinteistöllä syntyvän biojätteen voi jäteasetuksen mukaan kompostoida kiinteistöllä erilliskeräykseen liittymisen vaihtoehtona.

10 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Näissä jätehuoltomääräyksissä muiden kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet noudattavat jäteasetuksen velvoiterajoja. Velvoitteet ovat voimassa jo jäteasetukseen perustuen, ja näissä jätehuoltomääräyksissä velvoitteet on otettu mukaan koska on tarkoituksenmukaista esittää kaikkien kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen velvoitteet samassa asiakirjassa.

11 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Tuottajavastuunalaiset jätteet (kuten paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu, renkaat ja romautot) on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräyksissä erikseen luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti.

Kotitalouksien puutarhajätteet ja käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava Lakeuden EKOn tai kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirin kuuluvissa toiminnoissa, mukaan lukien asumisessa, syntyvä rakennus- ja purkujäte lajitellaan jäteasetuksen mukaisesti. Mikäli rakennus- ja purkujäte on peräisin kotitalouden pienimuotoisesta omatoimisesta rakennus- ja purkutoiminnasta, jätteen haltijan on lajiteltava ja toimitettava syntyvä jäte Lakeuden EKOn osoittamiin vastaanottoaikaan.

Jos jätettä ei voida toimittaa esim. jäteasemalle suuren kokonsa tai määrän vuoksi, voidaan se toimittaa luvanvaraiseen vastaanottoaikaan.

4 Luku Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

12 § Kompostointi ja kompostointi-ilmoitus

Jäteasetuksessa määrätään jätteen pienimuotoisesta käsittelystä jätelain 41 a §: ää tarkentaen. Asetuksen 12 § koskee käytännössä bio- ja puutarhajätteen, kuivakäymäläjätteen tai pienen saostussäiliölietemäärän kompostointia tai lietteen kalkkistabilointia. Asetuksessa määritellään ominaisuudet, jotka käsittelylaitteiston on täytettävä ja vaatimukset, jotka käsittelyssä on huomioitava. Vaatimukset on esitetty tiivistetysti jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräykseen on lisätty myös kielto laittaa kompostoriin vieraslajeja, jotta voitaisiin ehkäistä vieraslajien leviämistä kompostimullan mukana. Kielto on sisällytetty jätehuoltomääräykseen, jotta tieto olisi helpommin kuntalaisien saatavilla vaikka siitä säädetään toisaalla lainsäädännössä.

Yleistynyt bokashi-menetelmä on otettu mukaan jätehuoltomääräykseen. Bokashi-menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun ämpäriin fermentoitumaan, eli käymään happomassassa tilassa. Bokashista poistettu käynyt eloperäinen aine vaatii jälkikompostoinnin valmistukseen mullaksi. Jälkikompostoinnista eli "multaamisvaiheesta" tulee kompostointi-ilmoitusta tehdessä laittaa selvitys lisätietoihin.

Biojätteen omatoiminen kompostointi on onnistuessaan tehokasta kierrätystä ja sen osuus on tarkoitus saada näkyväksi myös valtakunnallisessa kierrätysasteessa ilmoitusmenettelyllä; jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle, joka merkitsee ne ylläpitämäänsä rekisteriin jätteen kuljetuksesta ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä.

Ilmoitus on asetuksen mukaan annettava vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein. Ilmoitettavat tiedot on määritelty jäteasetuksessa. Kompostorin ollessa useamman kiinteistön tai huoneiston käytössä, jokaisen osakkaan ei ole tarpeen tehdä ilmoitusta, vaan velvollisuus voidaan osoittaa jätteen käsittelystä vastaavalle henkilölle. Jätehuoltomääräyksissä voidaan yhteiskompostorin ilmoitusmenettelyä ohjata siten, että jätehuoltoviranomaisella on yhteys kompostoinnin vastuuhenkilöön myös henkilöiden vaihtuessa.

Jätehuoltomääräyksissä on ollut jo määräys kompostointi-ilmoituksesta. Pykälään on lisätty tarkentavat tiedot komposti-ilmoituksesta, sen sisällöstä sekä viiden vuoden voimassaoloajasta/uusimisvälistä. Määräyksiin on lisätty, että kompostointi-ilmoitus on jätettävä viimeistään 31.5.2023, jos biojätteen kompostointi on aloitettu ennen jätehuoltomääräysten voimaantuloa. Kompostointi-ilmoitus annetaan Lakeuden EKOn sähköisessä sovelluksessa.

Määräykseen on sisällytetty tiedot myös puutarhajätteen ja kuivakäymäläjätteiden kompostoinnista.

13 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on kielletty. On tärkeää, että vähäisetkin määrät poltettavaksi kelpaavaa jätettä saataisiin kiertoon ja uusiomateriaaleiksi. Kotitalouksissa tehtävä jätteenpolttaminen on haitallista lähiympäristölle mm. pienhiukkaspäästöjen ja savuhaittojen vuoksi. Se tuottaa myös paljon tuhkaa.

Kiinteistön tulipesissä saa polttaa käsittelemätöntä puujätettä. Sytyttämisessä voidaan käyttää pieni määrä kuivaa paperia, pahvia tai kartonkia.

Asemakaava-alueen ulkopuolella saa polttaa avopolttona satunnaisesti vähäisiä määriä kuivia risuja ja oksia sekä maa- ja metsätaloudessa syntyviä vaarattomia polttokelpoisia jätteitä kuten hakkuujätteitä.

Polttaminen ei saa aiheuttaa naapurustolle savu-, noki-, haju- tai terveyshaittaa.

14 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteen hautaaminen maahan ja upottaminen vesistöön on kielletty. Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti (Ruokavirasto, www.ruokavirasto.fi). Sivuilta löytyy ohjeita muiden eläinten kuin kuolleiden lemmikkieläinten, mehiläisten ja mehiläistuotteiden hävittämisestä hautaamalla.

15 § Jätteen kertaluontoinen hyödyntäminen maarakenteissa

Liminka, Muhos ja Tyrnävä

Jätteen kertaluontoisesta hyödyntämisestä maarakenteissa on säädetty Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän kuntia koskevassa Oulun ympäristönsuojelumääräyksissä. Jätehuoltomääräyksissä ei ole tarpeen toistaa ympäristönsuojelumääräyksissä lausuttua.

Utajärvi

Utajärven kunnan alueella jätteen kertaluontoisesta hyödyntämisestä vastaa Oulunkaaren ympäristöpalvelut.

5 Luku Jäteastiat ja tyhjennysvälit

16 § Jäteastiatyypit

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jätemäärään, erilliskeräysveloitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. On tärkeää, että jäteastiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Jäteastioiden on oltava voimassa olevan standardin mukaisia, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jäteastioita, jotka voivat esimerkiksi rikkoutua helpommin vaikkapa kippaustilanteessa. Jätehuoltomääräyksissä on kuitenkin järkevää mahdollistaa myös muunlaisen mainitun jäteastian käyttö. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan myös innovatiivisten jäteastioiden käyttö.

Jäteastian tulee kuitenkin aina soveltua jätteenkuljetukseen eikä astia saa vaarantaa jätehuollon työntekijöiden turvallisuutta. Siksi pikakonttien ja jätessäkkivälineiden käyttö on kielletty.

17 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastian kanteen tai etuseinään erottuvan merkinän astiaan kerättävästä jätelajista. Merkitsemisestä vastaan jäteastianhaltija. Jätehuoltomääräyksissä määrätään myös, että jäteastiassa on oltava merkintä, jonka avulla astiaa käyttävät ja astian tyhjentäjät pystyvät yhdistämään minkä kiinteistön käytössä astia on, jos jäteastia ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä.

18 § Jäteastioiden täyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä kuvataan jäteastioiden käyttöä ja täyttämistä koskevat edellytykset. Määräyksen tarkoituksena varmistaa jätteen uudelleenkäyttö, kierrätys ja hyödyntäminen, varmistaa jäteastioita käyttävien turvallisuus sekä ehkäistä jätteistä aiheutuvat haju-, tuhoeläin-, ympäristö- tai terveyshaitat. Jäteastiaan saa laittaa vain astiaan tarkoitettua jätettä.

19 § Tyhjennysvälit

Jäteasetuksen 10 § sisältää velvoitteita jäteastian tyhjentämisestä. Jäteastiaa on asetuksen mukaan tyhjennettävä niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Asetuksessa määrätään myös aluekeräysastioiden täyttymisen seurannan suorittamisesta siten, että astioiden täyttymisestä ei aiheudu katkoksia jätteen vastaanottoon. Jäteasetuksessa mainittujen astian tyhjennykseen liittyvien edellytysten täyttymisen lisäksi kierrätyskelpoisen jätteen on laadultaan säilyttävä kierrätykseen soveltuvana vielä jäteastiassa säilytyksen ja jätteenkuljetuksen jälkeen.

20 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastia on pidettävä kunnossa ja puhdistettava riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle. Tässä pykälässä annetaan jäteastioiden pesua koskevat vähimmäisvaatimukset sekä se taho, joka vastaa jäteastioiden pesun järjestämisestä. Biojäteastian puhtauteen vaaditaan kiinnittämään erityistä huomiota ja se on pestävä muita jäteastioita tiheämmin.

21 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Pykälässä kerrotaan menettelyt ja ilmoitusvelvollisuudet silloin, kun kiinteistön jäteastioiden tyhjentämisessä on taukoa. Pykälään on lisätty tarkennuksia millä ehdoilla kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaan keskeyttää. Pykälään on lisätty tarkennuksia myös asumattomista, tyhjiillään olevista sekä asuinkeuhottomista kiinteistöistä.

22 § Polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentäminen

Tässä pykälässä kerrotaan ehdot polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentämiseen. Bio- ja pakkausjätteen syntyapaikkalajittelun onnistuessa sekajäteastiaan kuuluvan jätteen määrä on melko vähäinen ja tämä heijastuu asukkaan polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväliin, koska pisin näihin jätehuoltomääräyksiin perustuva polttokelpoisen jätteen tyhjennysväli on 12 viikkoa. Tämä edellyttää kuitenkin joko biojätteen erilliskeräystä tai kiinteistöllä tapahtuvaa biojätteen kompostointia.

Lakeuden EKOlla on valtakunnallisesti melko pitkät tyhjennysvälit; biojätteen erilliskeräyksellä tai kompostoinnilla voi suoraan lisätä tyhjennysväliä enintään 12 viikkoon asti. Poikkeamishakemuksella voi tyhjennysvälin saada 26 viikkoon asti. Ehtona tyhjennysvälin pidentämiselle ovat em. lisäksi pieni jätteentuotto sekä kaikkien hyötyjätteiden lajitteleminen ja vaarallisten jätteiden toimittaminen vastaanottopaikkoihin vähintään kerran vuodessa. Jäteastian koolle on määritetty yläraja, sillä ei ole tarkoituksenmukaista pidentää tyhjennysväliä yli 12 viikkoon mikäli polttokelpoistajattetta kuitenkin syntyy suurempia määriä.

Sopivat tyhjennysvälit parantavat asukkaiden lajitteluhaluutta ja positiivista kokemusta jätehuollon toimivuudesta. Oleellisinta jäteastioiden tyhjennysvälien määrittämisessä on kuitenkin aina haitaton ja roskaamaton jätehuollon järjestäminen.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

23 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jätteiden keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti, määrätään jäteasetuksen 10 §:ssä pykälässä. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottoaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen. Asuinkiinteistöjen keräyspaikkojen suunnittelua ja rakentamisesta on ohjeistettu Rakennusteollisuuden ohjekortissa RT 69-11190 Asuinkiinteistöjen jätehuolto. Jätehuoltomääräykseen on koottu niitä asioita, jotka tulee ottaa huomioon jätteen keräyspaikan suunnittelussa sekä keräyspaikan kunnossapidossa; Tämä on tärkeää jätteenkuljettajien ja jätepiesteen käyttäjien turvallisuuden takaamiseksi.

24 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Tässä pykälässä määrätään jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitsemisesta sekä siitä kuka vastaa lukituksen asennus- ja huoltokustannuksista sekä lukituksen toimintakuntoisuudesta. Jätehuoltomääräykseen on lisätty vaatimus kaksoispesälukituksesta, sillä lukuisiin avaimiin liittyy käytännön ja hallinnon ongelmia.

25 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat

Tässä pykälässä on esitetty jätteiden alueellisia keräyspisteitä koskevista perustamis- ja kunnossapitoedellytyksistä.

7 Luku Jätteenkuljetus

26 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana.

27 § Kuljettaminen ja siirtoasiakirja

Kuljettamista koskevat määräykset koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että se ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta tietyille jätelajeille. Jätelaisissa ja asetuksessa on tarkat määräykset ja sisältövaatimukset siirtoasiakirjaan liittyen. Jos jäte noudetaan kotitaloudesta, siirtoasiakirjaveloitteista huolehtii jätteenkuljettaja.

28 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 42 §:ssä.

Tietojen tarkemmasta toimittamistavasta ja aikataulusta määrätään jätehuoltomääräyksissä.

29 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat sekä siirtokuormausasemat

Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille ja soveltuvin osin kotitalouksille. Jätteiden alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottoaikaan.

Kuljettaja ei tämän vuoksi voi väliarastoida kuljettamaansa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, ellei tästä ole erikseen sovittu kunnan kanssa ja ellei kunta ole katsonut väliarastointia tarpeelliseksi.

Siirtokuormausasemat ovat jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottajan ylläpitämiä jätteiden vastaanottoaikoja, jossa jäte välivarastoidaan ja toimitetaan eteenpäin. Siirtoasema on ainoastaan jätteenkuljetusrytityksien käytössä.

8 Luku Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskunta-jätehuollon piiriin kuuluvat lietteet ja jätevedet

30 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Asumisen ja julkisten hallinto- ja palvelutoimintojen rakennusten jätevesille tarkoitettuista saostussäiliöistä poistettava liete ja myös umpisäiliöihin kerättävä jätevesiliete kuuluvat kunnan jätehuoltovastuulle, joten kunnan tulee järjestää näiden kuljetukset kiinteistöltä vastaanottoaikaan. Lietteenkuljetuksessa voi jätelain 35 §:n mukaan käyttää myös kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta, mikäli kaikki jätelain 37 §:ssä mainitut ehdot täyttyvät alueella kiinteistönhaltijan järjestämässä lietekuljetuksessa. Kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmästä on tehtävä päätös jätehuoltoviranomaisessa. Lakeuden EKOn alueella on voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus myös lietteiden osalta.

Jätehuoltomääräyksillä voidaan määrätä lietesäiliöiden tyhjennysväleistä, lietteen toimituspaikoista, ohjata lietesäiliöiden saavutettavuutta tyhjennyksen näkökannalta ja varmistaa, että säiliöt ovat rakenteiltaan turvallisia sekä asukkaille että tyhjentäjille.

Jotta kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät voisivat säilyttää puhdistustehonsa, on niitä huollettava ja saostussäiliöihin kertyvä liete on poistettava säännöllisesti. Koska saostussäiliöiden vähimmäistyhjennysväleistä ei ole määrätty voimassa olevassa lainsäädännössä, on niiden tyhjennysvälien määrittely jätehuoltomääräyksissä olennaista jätevesijärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi.

Tyhjennysväleissä voidaan huomioida kiinteistön käyttötarkoitus ja syntyvien jätevesien laatu. Esimerkiksi vapaa-ajan asunnoille voidaan sallia harvemmat tyhjennysvälit kuin vakituksessa asuinkäytössä oleville asunnoille. Pelkille pesuvesille tarkoitettujen saostussäiliöiden tyhjennysväli voi olla pidempi kuin säiliöiden, joihin johdetaan myös vessavesiä.

Saostussäiliöiden on oltava kunnoiltaan sellaisia, että ne soveltuvat tarkoitukseensa eikä niihin johdettu jätevesi tai liete aiheuta riskiä ympäristölle, terveydelle tai viihtyvyydelle. Säiliöiden kunto on tarkistettava säännöllisesti ja parhaiten se onnistuu tyhjennyksen yhteydessä. Tarkistus voi olla esimerkiksi silmämääräinen havainnointi.

Umpisäiliöiden tarkoitus on pitää jätevedet sisällään, joten taloudellisinta on suorittaa tyhjennys, kun säiliö on täyttynyt. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä ja niiden kunnon tarkastaminen on myös helpointa tehdä tyhjennettäessä. Umpisäiliön kunnon varmistamiseksi ja kiinteistön jätevesien asianmukaisen käsittelyn turvaamiseksi myös umpisäiliöille on mahdollista määrätä vähimmäistyhjennys. Vähimmäistyhjennys umpisäiliöille voi poistaa erillisen seurannan ja valvontatoimien kohdistamista kiinteistöille, jotka ovat olleet pitkään ilman tyhjennyskäyntejä tai muuta kontaktointia.

On huomioitava, että vähimmäistyhjennysvälejä ja säiliöiden kunnon tarkastuksia on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Määräyksillä on lisäksi tarkoitus varmistaa lietteen päätyminen alueella osoitettuun vastaanottoon tai käsittelyyn siten, ettei siitä aiheudu ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa.

Kiinteistönhaltijan järjestäessä kuljetuksessa kiinteistönhaltijan on varmistuttava tilaamansa kuljetajan ammattimaisuudesta.

31 § Lietteiden sekä käymäläjätteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely. Jätelain 41a §:n 1 momentissa säädetään, että jätteen haltija voi itse käsitellä jätelain 32 §:ssä tarkoitettua jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa biojätteen, saostus- ja umpisäiliölietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Lietteiden omatoimisen käsittelyn tulisi jätelain mukaan olla nimenomaisesti pienimuotoista. Kaikesta omatoimisesta käsittelystä on tarpeen velvoittaa ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuollon järjestämisen seurannan kannalta on tärkeää, että tieto omatoimisesta käsittelystä tulee jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Lietteen omatoimisesta käsittelyä koskevat ilmoitukset tehdään Lakeuden EKO:n sovelluksessa.

Liete on käsiteltävä Ruokaviraston hyväksymällä tavalla. Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitelakia (711/2022), nitraattiasetusta (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011).

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

32 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Lakeuden EKO velvoittaa lajittelemaan ja erilliskeräämään biojätteen aina, kun tilaisuudessa on elintarviketarjoilua. Muissa hyötyjätteissä on kilorajat.

33 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Tässä pykälässä annetaan ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä määräyksiä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

34 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpi-tovelvollisuudesta, on järkevää tuoda asia esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jätteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi kunnan tai Lakeuden EKO:n osoittamaan vastaanottoipaikkaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoipaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen kunnan kanssa tai Lakeuden EKO:n niille osoittamaan paikkaan.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudessa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen. Pykälään on lisätty kohta, ettei vaarallisia jätteitä saa sekoittaa keskenään.

35 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

36 § Terveydenhuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi. Pykälässä on tarkoituksena muistuttaa terveydenhuollon jätehuoltoa koskevasta lainsäädännöstä ja korostetaan terveydenhuollon erityisjätteen pakkaamista ja merkintää sen mukaisesti.

11 Luku Muut määräykset

37 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistetaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

38 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella ja toisaalta toimijoilla voi olla toimintaa useiden eri kuntien ja jätehuoltomääräysten soveltamisalueilla, on ELY-keskuksen rooli jätehuoltomääräysten valvonnassa tärkeä. Paikallisissa, yhden kunnan alueella tapahtuvissa valvontatoimissa valvontaviranomainen on yleensä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

39 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä poikkeuksen myöntävästä viranomaisesta. Jätelaisissa ei suoraan oteta kantaa poikkeamispäätösten pituuteen.

Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella, joilla kaikilla on oma ympäristönsuojeluviranomaisensa, suositellaan, että poikkeuksen myöntävä viranomainen olisi jätehuoltoviranomainen. Tällöin poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita koko soveltamisalueella. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon myös paikalliset olosuhteet. Paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi yhteistyö paikallisen ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa on erittäin tärkeää.

Liminka, Muhos ja Tyrnävä kuuluvat Oulun seudun ympäristötoimen toimenpidealueeseen ja Utajärvi kuuluu Oulunkaaren ympäristöpalveluiden toimenpidealueeseen. Jätehuoltomääräysten poikkeamispäätökset tekee jätehuoltoviranomainen Lakeuden EKO. Jätehuoltomääräysten poikkeamispäätösten määräaika on hakemustyyppistä riippuen joko määräaikainen (enintään 5 vuotta) tai toistaiseksi voimassa oleva.

Hakijalla on aina ilmoitusvelvollisuus hakemuksen aikaisen tilanteen muututtua vaikkakin päätös raukeaa välittömästi ilman ilmoitustakin (esim. asunto myydään, otetaan asuinkäyttöön ym.).

40 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään kirjataan ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja luetaan ne jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

41 § Siirtymäsäännökset

- Biojätteen kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen (3 §) tulee liittyä 1.7.2024 aikana kunnan myöhemmin tiedottamassa aikataulussa.
- Pakkausjätteen kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen (3 §) tulee liittyä 1.1.2024 alkaen kunnan myöhemmin tiedottamassa aikataulussa.
- Standardin mukaiseen jäteastian käyttöön (16 §) on siirryttävä viimeistään 31.12.2024.
- Yleisavaimen käytön mahdollistava lukitus (24 §) on otettava käyttöön viimeistään 31.12.2023.